

Soli İletişim, Medya ve Kültür Dergisi

(Soli Dergi)

TELEVİZYON DİZİLERİNDE YANSITILAN HASTANE ORTAMININ SAĞLIK ÇALIŞANI ADAYLARI TARAFINDAN ALIMLANMA BİÇİMLERİNİN İNCELENMESİ: BAHAR DİZİSİ ÖRNEĞİ

An Analysis of the Reception of Hospital Settings in Television Series by Prospective Healthcare Workers: The Case of *BAHAR*

Meryem Dünder*¹, Helin Demirbaş², Mahsun Gökçe³ Hakan Savsa⁴ Ahmet Yıldız⁵

¹Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye; mrymdndr.23@gmail.com

²Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye; demirbashelin66@gmail.com

³Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye; muhsinbey426@gmail.com

⁴Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye; hakansavsas82@gmail.com

⁵Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye; ahmet.yildiz@harran.edu.tr, [0000-0003-3992-2240](tel:0000-0003-3992-2240)

Article History

Received: 27.11.2025

Revised: 12.02.2026

Accepted: 20.05.2026

Published: 22.05.2026

Corresponding Author:

Ahmet Yıldız
ahmet.yildiz@harran.edu.tr

Copyright: © 2026 by the authors

This article is an open access article distributed under terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY-SA) license. <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

ÖZET

Bu çalışma, televizyon dizilerinde yansıtılan hastane temsillerinin sağlık çalışanı adayları tarafından nasıl alımlandığını incelemektedir. Günümüz medyasında sağlık kurumları yalnızca bilgilendirici bir alan değil, aynı zamanda toplumsal değerlerin, mesleki kimliklerin ve etik anlayışların yeniden üretildiği kültürel sahnelerdir. Bu doğrultuda çalışma, sağlık temalı dizilerdeki temsil biçimlerinin izleyicilerin mesleki algılarını nasıl etkilediğini anlamaya yönelik bir alımlama analizine dayanmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Harran Üniversitesi Siverek Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programında öğrenim gören on bir öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılarla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler, tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgular, televizyon dizilerinin sağlık çalışanı adaylarının mesleki kimlik ve etik algılarını biçimlendirmede güçlü bir kültürel araç haline geldiğini göstermektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu, Bahar dizisindeki hastane ortamını “gerçeklikten uzak” ve “dramatik” olarak değerlendirmiş; sağlık çalışanlarının profesyonel iletişim biçimlerinin yanlış temsil edildiğini belirtmiştir. Ayrıca tıbbi sekreterlik mesleğine dizide hiç yer verilmemesi, öğrencilerde “mesleki görünmezlik” duygusu yaratmıştır. Bununla birlikte, Bahar karakterinin güçlü kadın temsili, bazı katılımcılar açısından empati ve motivasyon kaynağı olarak değerlendirilmiştir. Hall’un kodlama-kodaçımı modeline dayalı alımlama analizine göre katılımcıların büyük kısmı muhalif ve müzakereci okuma konumlarında yer almış; dizinin dramatik yapısını sorgulayıcı bir tutumla ele almıştır. Bu durum, sağlık çalışanı adaylarının medya temsillerini pasif biçimde tüketmediklerini, aksine profesyonel deneyim ve etik bilgileriyle yeniden anlamlandırdıklarını göstermektedir. Sonuç olarak Bahar dizisi örneği, sağlık iletişimi alanında popüler kültürün mesleki kimlik inşası üzerindeki etkisini ortaya koymakta; dizilerin eleştirel medya okuryazarlığı perspektifiyle değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık İletişimi, Alımlama Analizi, Televizyon Dizileri, Etik, Mesleki Kimlik.

To cite this article: Dünder, M., Demirbaş, H., Gökçe, M., Savsa, H. ve Yıldız, A. (2026). Televizyon dizilerinde yansıtılan hastane ortamının sağlık çalışanı adayları tarafından alımlanma biçimlerinin incelenmesi: Bahar dizisi örneği. *Soli İletişim, Medya ve Kültür Dergisi*, 2(1), 1-18.

ABSTRACT

This study examines how hospital representations in television series are received by prospective healthcare workers. In contemporary media, healthcare institutions are not only informative fields, but also cultural stages where social values, professional identities and ethical understandings are reproduced. Accordingly, the study is based on a perception analysis that aims to understand how forms of representation in health themed series influence viewers' professional perceptions. The sample of the research consists of eleven students who study the Medical Documentation and Secretarial program at Harran University Siverek Vocational School. Data obtained through semi structured interviews with participants were analyzed using thematic analysis. The findings indicate that television series have become a powerful cultural tool in shaping the professional identity and ethical perceptions of prospective healthcare workers. The vast majority of participants evaluated the hospital setting in the series Bahar as "far from reality" and "overly dramatic" and stated that the professional communication styles of healthcare workers were misrepresented. In addition, the complete absence of the medical secretarial profession in the series created a sense of "occupational invisibility" among the students. However, the strong female representation embodied by the character Bahar was evaluated by some participants as a source of empathy and motivation. According to the reception analysis based on Hall's encoding/decoding model, most participants occupied oppositional and negotiated reading positions and approached the dramatic structure of the series with a questioning attitude. This indicates that prospective healthcare workers do not perceive media representations passively, on the contrary, they reinterpret them in light of their professional experience and ethical knowledge. In conclusion, the case of the series Bahar reveals the impact of popular culture on the construction of professional identity in the field of health communication and shows the need to evaluate television series from a critical media literacy perspective.

Keywords: Health Communication, Reception Analysis, Television Series, Ethics, Professional Identity.

1. Giriş

Sağlık iletişimi, çağdaş toplumlarda hastalık süreçlerine ilişkin bilginin aktarımıyla sınırlı bir teknik alan değildir; sağlığın kültürel, sembolik ve toplumsal boyutlarda nasıl üretildiğini, dolaşıma girdiğini ve gündelik yaşamda nasıl anlamlandırıldığını açıklayan daha geniş bir inceleme alanıdır. Modern toplumlarda sağlık söylemi, bireyin beden algısını, risk ve sorumluluk anlayışını ve kurumlara yönelik beklentilerini şekillendiren bir anlam repertuarı oluşturur. Bu repertuar, yalnızca sağlık kurumlarının işleyişiyle değil, aynı zamanda medya ve popüler kültürün sunduğu temsil kalıplarıyla da beslenir. Lupton'ın işaret ettiği üzere beden ve hastalık, biyolojik gerçekliklerin ötesinde, toplumsal temsiller aracılığıyla sürekli yeniden kurulan kültürel olgularla iç içe geçer (Lupton, 2014). Bu çerçevede sağlık iletişimi, tıbbi bilginin kamusal dolaşımını incelemekle birlikte, sağlık temsillerinin toplumsal bilinç ve beklentiler üzerindeki kurucu etkisini de tartışmaya açar.

Medya, sağlık temsiliinin en etkili üretim ve dolaşım mekanizmalarından birini oluşturur. Televizyon dizileri, haber programları, sağlık temalı reality formatları ve dijital medya içerikleri, sağlık bilgisinin gündelik yaşama taşındığı kültürel sahneler olarak işlev görür. Thompson'ın medya ve modernlik üzerine geliştirdiği çerçevede işaret ettiği üzere medya, yalnızca gerçekliği aktarmakla kalmaz; toplumsal gerçekliğin nasıl kavranacağına ilişkin yorumlama şemaları da üretir (Thompson, 2008). Bu tür bir çerçeveleme, bireylerin sağlık kurumlarından ne beklediğini olduğu kadar, sağlık profesyonellerine atfedilen davranış normlarını da etkiler. Bu nedenle televizyon dizilerinde hastanelerin ve sağlık çalışanlarının sunuluş biçimi, sağlık sistemine ilişkin toplumsal algıyı önemli ölçüde şekillendirebilir.

Hall'un temsil yaklaşımı, medya metinlerinde sağlık gibi toplumsal alanlara ilişkin anlamların nasıl üretildiğini ve dolaşıma sokulduğunu açıklamak açısından önemli bir kavramsal araç sunar. Hall'a göre temsil, gerçekliği olduğu gibi yansıtmak değil; gerçekliğin belirli kültürel kodlar ve söylemsel çerçeveler içinde anlamlandırıldığı bir süreçtir (Hall, 2017 s.78). Bu nedenle televizyon dizilerindeki hastane sahneleri yalnızca kurmaca anlatının unsurları olarak değil, aynı zamanda sağlık kurumlarına ve sağlık profesyonellerine ilişkin toplumsal bilincin kurulduğu bir temsil alanı olarak da değerlendirilebilir. İzleyiciler sağlık kurumlarını her zaman doğrudan deneyimleyemediğinden, hastanelere ilişkin ilk zihinsel şemalar çoğu zaman medya temsillerinin sunduğu tekrar eden imgeler, karakter tipleri ve anlatı kalıpları üzerinden oluşur. Bu noktada Chory, Vela ve Avtgis'in (2016) hekim temsilleri üzerine bulguları, televizyon anlatılarının izleyicilerin sağlık sistemine ilişkin beklentilerini anlamlı biçimde etkileyebildiğini göstermektedir. Benzer biçimde Quick'in (2009) çalışması, Grey's Anatomy izleyicilerinin hastane işleyişi ve hekim davranışlarına ilişkin değerlendirmelerinde dramatik temsil repertuarının izlerini taşıyabildiğini ortaya koymuştur.

Televizyon dizilerinde yer alan hastane temsilleri, yalnızca klinik süreçleri değil, duygusal, etik ve kültürel boyutlarıyla sağlık kavramını da yeniden kurar. Featherstone'un postmodern kültürde beden ve sağlık ilişkisini tartıştığı çalışması, popüler kültür ürünlerinin bireyin sağlık algısını biçimlendiren güçlü bir sembolik alan oluşturduğunu vurgular (Featherstone, 2005). Tıbbi dizilerde hastaneler sıklıkla kriz anlarının, dramatik çatışmaların ve yoğun duygusal sahnelerin mekânı olarak kurgulanır. Bu dramatik kurgu, izleyicinin hastane işleyişini olduğundan daha yoğun, daha duygusal ve daha hızlı akan bir süreç olarak düşünmesine zemin hazırlayabilir. Nitekim Pfau ve Mullen (1995) televizyon anlatılarının hekimlik mesleğine ilişkin otorite algısını güçlendirebildiğini belirtirken, Czarny ve arkadaşları (2008) dizilerdeki etik ihlallerin kimi zaman görünmez hale gelerek sıradanlaşabildiğine dikkat çekmektedir. Bu temsil biçimleri yalnızca toplumsal algı düzeyinde değil, sağlık çalışanı adaylarının mesleki kimlik gelişimi açısından da belirleyici etkiler üretebilir. Sağlık çalışanı adayları dizilerdeki temsilleri çoğu zaman sıradan bir seyir deneyimi olarak değil, gelecekte içinde yer alacakları mesleki dünyanın kültürel bir uzantısı olarak değerlendirebilir. Bu çerçevede tıbbi diziler, sağlık iletişimi bağlamında hem sembolik bir öğrenme alanı hem de profesyonel normların kültürel olarak içselleştirildiği bir zemin olarak işlev görebilir. Nitekim Hether (2014) sağlık temalı eğlence içeriklerinin izleyici bilgi düzeyi üzerinde

etkili olabildiğini belirtirken, Basch ve arkadaşları (2019) medya tüketiminin sağlık okuryazarlığıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, medyatik temsillerin yalnızca genel izleyici açısından değil, mesleki eğitim sürecindeki bireyler bakımından da tartışılması gerektiğine işaret etmektedir.

Sağlık iletişimi alanındaki çalışmalar, medya temsillerinin yalnızca bilgi aktarmakla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda değer ve normların dolaşımına da aracılık ettiğini göstermektedir. Bu çerçevede sağlık çalışanlarının dizilerde kahramanlaştırılması ya da dramatik bir figüre dönüştürülmesi, profesyonel kimliğin toplumsal düzlemde nasıl algılandığını ve hangi niteliklerle ilişkilendirildiğini şekillendirebilir. Weaver, Wilson ve Langendyk (2014), tıbbi dizilerde profesyonellik normlarının sıklıkla ihlal edildiğini ve izleyicinin bu ihlalleri dramatik anlatının gerekleri içinde daha kolay meşrulaştırabildiğini ortaya koymaktadır. Bu tür bir temsil repertuarı, sağlık çalışanı adaylarının mesleki kimlik algısı ve profesyonel normlara ilişkin beklentileri üzerinde etkili olabilen kültürel bir arka plan olarak değerlendirilebilir.

Türkiye bağlamında sağlık temsillerinin popüler kültür içinde yeniden üretildiği televizyon yapımları üzerine yürütülen çalışmalar, benzer örüntülerin tartışıldığını göstermektedir. Özdemir ve Ünal (2019), Türk dizilerinde hastane temsillerinin sıklıkla dramatik anlatının ihtiyaçlarına göre biçimlendiğini, profesyonel süreçlerin arka planda kalabildiğini ve sağlık çalışanlarının öznel çatışmalarının kurumsal işleyişi gölgeleyebildiğini belirtmektedir. Arslan'ın (2020) karşılaştırmalı bulguları da sağlık kurumlarının çoğu zaman duygusal hikâyelerin arka planına yerleştirildiğine işaret eder. Bu temsil biçimleri, sağlık çalışanı adaylarının dizilerdeki temsillerle mesleki öğrenme süreçleri arasında bir gerilim deneyimlemesine zemin hazırlayabilir. Bu noktada sağlık iletişimi alanını, sağlık çalışanlarının ya da hastaların iletişim süreçlerini incelemekle sınırlı bir uzmanlık alanı olarak ele almak yetersiz kalır. Sağlık, modern toplumlarda yalnızca klinik göstergeler ve tedavi protokolleri üzerinden anlaşılmamakta; beden, risk, sorumluluk, güven, bakım ve profesyonellik gibi anlam katmanlarıyla birlikte toplumsal bir inşa süreci içinde kavranmaktadır. Bu inşa sürecinde kültürel temsiller, sağlıkla ilgili bilginin nasıl dolaşıma girdiğini, hangi değerlerle birlikte meşrulaştığını ve hangi davranış normlarını “doğal” ya da “beklenen” hale getirdiğini belirgin biçimde etkiler. Dolayısıyla sağlık temsilleri yalnızca enformasyon sunan içerikler değildir; etik sınırlar, profesyonel davranış kalıpları, otorite ilişkileri ve duygulanımsal değerlendirmeler gibi birçok öğeyi bir arada taşıyan kültürel metinler olarak düşünülmelidir. Bu tür metinler, izleyici açısından hastanelerin nasıl işlediğine, sağlık çalışanlarının hangi roller üzerinden tanındığına ve sağlık sistemine hangi beklentilerle yaklaşıldığına ilişkin güçlü bir referans çerçevesi oluşturur.

Bu çerçeve sağlık çalışanı adayları bakımından daha da özgül bir önem kazanır. Çünkü mesleki eğitim sürecindeki bireyler, tıbbi dizilerdeki temsil repertuarını çoğu zaman sıradan bir eğlence içeriği olarak tüketmekten ziyade, gelecekte içinde yer alacakları çalışma düzenine ilişkin bir “kamusal anlatı” olarak okuma eğilimindedir. Bu okuma, mesleki kimliğin hangi değerler etrafında kurulacağı, profesyonellik normlarının nasıl yorumlanacağı ve mesleki görünürlük ile değerlerin toplumsal düzlemde nasıl dağıtıldığı gibi soruları gündeme taşır. Bu nedenle sağlık çalışanı adaylarının tıbbi dizileri nasıl alımladığı, mesleki kimliğin toplumsal düzlemde hangi anlamlar üzerinden inşa edildiğini ve temsil düzeninin hangi meslekleri görünür kılarak hangilerini arka planda bıraktığını anlamak açısından önemli bir inceleme alanı sunmaktadır.

Bahar dizisi üzerine oluşan sınırlı ama hızla genişleyen akademik literatür, çalışmaların belirli tematik hatlar etrafında kümelenildiğini göstermektedir. İlk hat, diziyi izleyici alımlaması ve özellikle kadın izleyici deneyimi üzerinden ele alan çalışmalardır. Bu yaklaşım, Bahar'ın anlatı örgüsünün ve kadınlık temsillerinin izleyiciler tarafından nasıl yorumlandığını, hangi anlamlandırma stratejileriyle benimsendiğini ve gündelik yaşam deneyimleriyle nasıl ilişkilendirildiğini tartışmaktadır (Adalı & İnce, 2025). İkinci hat, sosyal medya yorumlarını veri kaynağına dönüştüren ve izleyici etkileşimini çevrim içi topluluk pratikleri içinde analiz eden netnografik çalışmalardan oluşur. Bu çalışmalar, dizinin duygulanımsal yankısını ve izleyicinin kurgu metinle kurduğu bağı platform etkileşimleri üzerinden görünür kılarak, televizyon

anlatısının dijital dolaşımını da araştırma nesnesi haline getirmektedir (Akgül, 2024). Üçüncü hat ise Bahar'ın bir uyarlama olarak üretim sürecine odaklanır ve Doctor Cha ile karşılaştırmalı analizler üzerinden yerleştirme, glokazasyon ve kültürel çeviri stratejilerini tartışır (Demir & Kahraman, 2024; Yılmaz & Bingöl, 2025). Bu eksen, diziyi yalnızca metin ve izleyici düzeyinde değil, üretim mantıkları ve kültürel uyarlama pratikleri üzerinden de değerlendirmeye açar. Böylece Bahar, küresel içerik akışları içinde yerel kültürel kodlarla yeniden kurulan bir anlatı olarak konumlandırılmakta ve uyarlama süreçlerinin hangi temalar, karakter örgüsü ve değer çerçeveleri üzerinden işletildiği tartışılmaktadır. Bu çekirdek eksene ek olarak literatürde, dizinin sosyal medya kullanım pratikleri ve televizyon-sosyal medya yöndeşmesi (Dursun, 2025), sponsorluk ve marka imajı ilişkisi (Yatçı, 2025), Jungcu arketip okuması ve kadın anlatısı (Bozyer & Bostancıoğlu, 2025), aile rolleri ve sembolik etkileşim (Turan Eroğlu, 2025) ile toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında temsil tartışmaları (Gecü, 2025) gibi daha mikro tematik açılımlar da dikkat çekmektedir. Bununla birlikte mevcut çalışmaların önemli bir bölümü izleyici deneyimi, dijital etkileşim veya uyarlama dinamikleri ekseninde yoğunlaşırken, sağlık alanındaki meslek temsillerinin sağlık çalışanı adayları tarafından mesleki görünürlük, değer atfı ve profesyonel kimlik gelişimi bağlamında nasıl alımlandığı görece sınırlı biçimde ele alınmıştır. Bu durum, temsil ile mesleki görünürlük arasındaki ilişkinin sağlık meslek eğitimi perspektifinden tartışılabileceği bir araştırma boşluğuna işaret etmektedir.

Alımlama kuramı, medyanın anlam üretim sürecini yalnızca metnin iç yapısına indirgmeden; izleyicinin toplumsal konumu, kültürel birikimi ve deneyimleriyle birlikte ele alan güçlü bir yaklaşım olarak sağlık temsillerinin çözümlenmesinde önemli bir açıklama zemini sunar. Bu çalışma, analitik omurgasını Stuart Hall'un yaklaşımına dayandırmakta ve temsili, anlamın kültür içinde dil aracılığıyla üretildiği bir süreç olarak ele almaktadır (Hall, 2017, s. 7). Hall'un çizdiği çerçevede anlam üretimi, kodlar üzerinden kurulan bir "kodlama" ve izleyici tarafından yürütülen "yorumlama ya da şifre çözme" pratikleriyle tamamlanan etkin bir süreçtir (Hall, 2017, s. 81). Bu nedenle tıbbi dizilerde sunulan hastane temsilleri, sağlık çalışanı adayları tarafından yalnızca dramatik bir kurgu olarak tüketilmekten ziyade, mesleki dünyanın sembolik uzantılarıyla ilişkilendirilerek alımlanabilir. İzleyici konumlanışının bağlamsallığını tartışmak üzere mesleki konumun anlamlandırma pratiklerine etkisini görünür kılmak üzere Bourdieu ve hastane temsillerindeki iktidar ile görünürlük düzeneklerini açıklamak üzere Foucault bu çalışmada yardımcı kavramsal mercekler olarak sınırlı biçimde kullanılmaktadır. Hall'un bu çerçeveyi üç temel izleyici pozisyonuyla somutlaştırdığı bilinir. Egemen okuma, izleyicinin mesajı üreticinin niyeti doğrultusunda kabul ettiği, kodları dönüştürmeden içselleştirdiği durumdur. Müzakereci okuma, izleyicinin metne kısmen katıldığı ancak bazı unsurları kendi toplumsal deneyimine göre yeniden düzenlediği yaklaşımı ifade eder. Muhalif okuma ise izleyicinin mesajı üreticinin niyetinin tam karşısında konumlandırarak eleştirdiği, kodları reddettiği okuma biçimidir (Göncü ve Ercil, 2023). Sağlık çalışanı adaylarının tıbbi diziler karşısında genellikle müzakereci ve muhalif konumlar aldıkları görülür. Bunun temel nedeni, dizilerde sunulan klinik uygulamalar, etik süreçler ve profesyonel davranış normlarının gerçek mesleki pratikle örtüşmemesidir. Weaver, Wilson ve Langendyk'in (2014) yaptığı araştırma tıp öğrencilerinin televizyon dizilerindeki etik ihlalleri aktif olarak fark ettiğini ve temsilleri profesyonellik ilkeleri doğrultusunda sorguladığını göstermektedir.

Stuart Hall'un kodlama ve kodaçımı yaklaşımını ampirik düzeyde genişleten ve izleyicinin toplumsal konumunun metnin anlamlandırılma biçimlerini farklılaştırabildiğini gösteren bir araştırma hattı olarak kültürel çalışmalar literatüründe merkezi bir yerde durur. Turner'ın İngiliz Kültürel Çalışmaları çerçevesini tartışan değerlendirme yazısında da kodlama kodaçımı, alımlama ve Morley gibi araştırmacıların katkılarının bu alanın temel kavramsal eksenleri arasında yer aldığı vurgulanmaktadır (Kırış, 2018). Bu çerçevede sağlık çalışanı adayları, mesleki eğitimleri, klinik deneyim birikimleri ve etik farkındalıkları doğrultusunda tıbbi dizileri profesyonel bir süzgeçten geçirerek anlamlandırabilir. Dolayısıyla aynı metnin farklı izleyici konumlarında farklı okuma pratiklerine açılması, sağlık çalışanı adaylarının alımlama süreçlerinde mesleki konumlanışın belirleyiciliğini tartışmak için işlevsel bir zemin sunar.

Bourdieu'nun habitus kavramı, bu noktada alımlama süreçlerini açıklamak için güçlü bir kavramsal araç sunar. Habitus, bireyin içinde yetiştiği sosyal çevreyle birlikte biçimlenen ve algı, beğeni ile davranış kalıplarını yönlendiren görece kalıcı eğilimler bütünüdür (Bourdieu, 2015, s.10). Sağlık çalışanı adaylarının mesleki habitusu da üniversite eğitimi, klinik deneyim ve kültürel sermaye birikimi içinde şekillendiği için, tıbbi dizilerde sunulan hastane temsilleri genel izleyiciden farklılaşabilen bir profesyonel süzgeçle değerlendirilebilir. Bu çerçevede mesleki kimlik gelişimi sırasında edinilen etik normlar ve profesyonel ölçütler, dizilerde sunulan temsillerin sorgulanmasında belirleyici hale gelebilmektedir. İzleyicinin medya metinleriyle kurduğu ilişki yalnızca içerik tüketimiyle sınırlı değildir; bu ilişki aynı zamanda öznel deneyimler, duygusal ihtiyaçlar ve toplumsal konumlanmalar tarafından şekillenir. Sağlık çalışanı adayları açısından bu durum, tıbbi dizilerde karşılaşılan etik ikilemlerin, profesyonel sınırların ve hasta ilişkilerinin yalnızca dramatik bir öge olarak değil, mesleki kimlik ve profesyonel değerler açısından anlamlandırılan biçimlendirici unsurlar olarak değerlendirilmesine zemin hazırlayabilir.

Ien Ang'ın popüler kültür tüketimini analiz eden çalışmaları da izleyicinin aktif konumunu vurgular. Ang'ın Dallas dizisi üzerine yaptığı çalışma, izleyicilerin metni kendi yaşam deneyimleri doğrultusunda anlamlandırıldığını, metnin anlamının tekil bir okumaya indirgenemeyeceğini ortaya koymuştur (Ang, 1985). Sağlık çalışanı adaylarının tıbbi dizilere yönelik eleştirel alımlama pratikleri de benzer bir mekanizma ile işler. Öğrenciler klinik gerçeklik ile dramatik anlatı arasındaki farkı belirledikçe dizileri pasif bir izleyici olarak değil, mesleki bir denetleyici olarak tüketir. Bu süreç, profesyonel kimlik gelişimi için önemli bir öğrenme alanı sunar.

Livingstone'un (1998) izleyici araştırmalarını kültürel çalışmalardan çıkarıp çok-disiplinli bir çerçeveye taşıdığı analiz, medya tüketiminin sosyal bilimlerde neden bu kadar merkezî bir konuma sahip olduğunu açıklar. Livingstone'a göre izleyici yalnızca içerikle ilişki kurmaz; izleyicinin medya ile kurduğu ilişki duygusal, bilişsel ve kültürel boyutlarıyla çok katmanlıdır. Bu açıdan bakıldığında sağlık çalışanı adayları dizilerde sunulan sağlık temsillerini değerlendirirken yalnızca gerçekliği sorgulamaz; etik, profesyonel, kurumsal ve duygusal boyutları da göz önünde bulundurarak çok katmanlı bir anlam üretir.

Sağlık çalışanı adaylarının tıbbi dizilerdeki temsilleri çoğunlukla "müzakereci" ya da "muhalif" bir pozisyonundan okuması, alımlama kuramının öngördüğü üzere toplumsal konumlarının bu sürece yön verdiğinin göstergesidir. Weaver, Wilson ve Langendyk'in (2014) tıp öğrencileriyle yaptığı çalışma, öğrencilerin dizilerdeki profesyonel olmayan davranışları aktif olarak fark ettiklerini ve bunları kendi mesleki normlarıyla karşılaştırarak eleştirdiklerini göstermektedir. Benzer biçimde Czarny ve arkadaşları (2008), tıp öğrencilerinin dizilerdeki etik ihlalleri sıklıkla sorunlu bulduğunu, özellikle romantik ilişkiler ve profesyonel sınırlar konusunda dramatik temsillerle gerçeklik arasındaki uyumsuzlukları net biçimde tanımladığını ortaya koymuştur.

Bu süreç, sağlık çalışanı adayları açısından yalnızca eleştirel bir tutum geliştirmekle sınırlı değildir. Aynı zamanda dizilerde sunulan temsiller aracılığıyla kendi mesleki kimliklerinin kültürel boyutunu da yeniden üretirler. Apker, Propp ve Zabava Ford'un (2005) sağlık ekipleri üzerine yaptığı çalışma, iletişim becerilerinin profesyonel kimlik oluşumunda belirleyici olduğunu ve medyatik temsillerin bu becerilerin algılanmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Bu noktada öğrencilerin tıbbi dizilerdeki ekip içi iletişimi, hiyerarşiyi ve mesleki rolleri değerlendirmesi mesleki habitusun oluşumunda sembolik bir öğrenme süreci işlevi görür.

Alımlama kuramı sağlık çalışanı adaylarının tıbbi diziler gibi popüler kültür metinlerini nasıl okuduğunu anlamak için güçlü bir kuramsal zemin sunmaktadır. Bu çerçeve, izleyicinin pasif bir tüketici olmadığını; aksine medya metinlerini toplumsal, kültürel ve mesleki konumu doğrultusunda aktif biçimde yeniden anlamlandırıldığını göstermektedir. Tıbbi diziler, sağlık iletişimi bağlamında yalnızca dramatik yapımlar değil, aynı zamanda profesyonel kimliğin kültürel olarak inşa edildiği metinlerdir. Bu nedenle alımlama sürecinin mesleki eğitim ve sağlık okuryazarlığı ile düşünülmesi gerekmektedir.

Sağlık profesyonelliğinin medya temsillerinde nasıl inşa edildiği, tıbbi dizilerin toplumsal etkisini belirleyen temel unsurlardan biridir. Sağlık profesyonelleri toplum nezdinde yalnızca teknik bilgiye sahip uzmanlar olarak değil, aynı zamanda etik sorumluluklarla donatılmış bireyler olarak konumlanır. Bu nedenle sağlık profesyonelliğinin medyada aktarılış biçimi hem sağlık çalışanlarının mesleki itibarını hem de izleyicilerin sağlık kurumlarına duyduğu güveni doğrudan etkiler. Czarny ve arkadaşlarının (2008) televizyon dizilerinde tıbbi profesyonellik üzerine yaptığı çalışma, dizilerin sıklıkla profesyonel davranış kalıplarını dramatik ihtiyaçlara göre dönüştürdüğünü ve bu dönüşümün izleyicilerin etik algısını zayıflatabileceğini göstermektedir. Bu durum özellikle sağlık çalışanı adayları için önemli bir gerilim alanı yaratır çünkü öğrenciler eğitim süreçlerinde profesyonelliğin ilkelerini öğrenirken dizilerde bu ilkelerin sıklıkla ihlal edildiğini gözlemler.

Sağlık profesyonelliği yalnızca klinik yeterlilikten ibaret değildir. Mesleki sınırlar, etik karar alma süreçleri, hasta haklarına saygı ve ekip içi iletişim gibi unsurlar profesyonelliğin temel yapı taşlarını oluşturur. Weaver, Wilson ve Langendyk'in (2014) yaptığı çalışmada tıbbi dizilerde doktorlar ve hemşirelerin profesyonel sınırlarının sıkça bulanıklaştırıldığı, romantik ilişkilerin iş ortamına taşındığı ve etik ilkelerin dramatik gerilim yaratmak amacıyla ihlal edildiği ortaya konmuştur. Bu tür temsiller izleyicinin sağlık profesyonellerine dair algısını etkilediği gibi, sağlık çalışanı adaylarının dizilere yönelik eleştirel mesafesinin oluşmasında da belirleyici olabilir. Özellikle genç meslek adayları etik ihlalleri fark ettikçe dizilerin dramatik içeriği ile gerçek mesleki pratik arasındaki ayrımı daha net kurmaya başlar.

Dramatik kurgu, popüler tıbbi dizilerin en belirgin üretim stratejilerinden biridir. Bu strateji çoğu zaman etik sınırların esnetilmesi, mesleki rollerin duygusallaştırılması ve klinik uygulamaların aşırı hızlandırılması biçiminde kendini gösterir. Quick'in (2009) *Grey's Anatomy* izleyicileri üzerinde yaptığı çalışmada tıbbi prosedürlerin gerçekte olduğundan daha hızlı ve sorunsuz gösterilmesinin izleyicilerin hastane süreçlerine dair yanıltıcı beklentiler geliştirdiği görülmüştür. Benzer biçimde Pfau ve Mullen (1995), izleyicilerin televizyon dizilerinden öğrendikleri bilgiye fazlasıyla güvendiklerini ve bu durumun sağlık iletişimi açısından sorunlu bir zemin oluşturduğunu vurgulamıştır. Hether'in (2014) çalışması ise tıbbi dizilerin sağlık bilgisi üzerindeki etkisinin yalnızca bilişsel düzeyde değil, duygusal düzeyde de güçlü olduğunu göstermektedir. Sağlık çalışanı adaylarının dramatik temsilin etkisini fark edebilmesi, onların mesleki okur yazarlıklarının gelişiminde önemli bir adımdır.

Sağlık sistemini ayakta tutan çok sayıda meslek bulunmasına rağmen medya temsilleri bu mesleklerin yalnızca bir kısmını görünür kılar. Özellikle yüksek statülü meslekler dramatik dizilerde daha fazla yer bulurken, tıbbi sekreterlik gibi görünmez emek kategorisindeki meslekler çoğu zaman tamamen dışarıda bırakılır. Allen'in (2014) görünmez emek üzerine yaptığı çalışma hemşirelik pratiğini merkeze almış olsa da genel sağlık sistemi içinde pek çok mesleğin görünmez biçimde konumlandığını ve bu görünmezliğin sosyal değer atfında belirleyici olduğunu göstermektedir. Tıbbi sekreterlik mesleğinin dizilerde yok denecek kadar az temsil edilmesi, mesleğin sağlık sistemindeki gerçek işlevinin toplum gözünde hafife alınmasına yol açabilir. Bu durum yalnızca mesleki görünürlük sorunu değil, aynı zamanda sağlık iletişimi bağlamında sembolik bir dışlanma örneğidir.

Henderson ve Petersen'in (2014) sağlık hizmetlerinin ticarileşmesi üzerine yaptıkları çalışma, medyada yüksek statülü mesleklerin öne çıkarılmasının yapısal bir eğilim olduğunu göstermektedir. Tıbbi sekreterler hastane akışının omurgasını oluşturan, randevu yönetiminden dosyalamaya, hasta yönlendirmeden idari süreçlerin düzenlenmesine kadar geniş bir görev yelpazesinde çalışan bireylerdir. Ancak dizilerde bu rol neredeyse hiç görünmez. Arslan'ın (2020) Türk dizilerinde sağlık temsillerini incelediği çalışma da benzer biçimde yalnızca doktor ve hemşire rollerinin dramatik anlatının merkezine yerleştirildiğini, diğer mesleklerin sistematik biçimde arka planda kaldığını göstermiştir. Tıbbi sekreterlik öğrencileri bu temsil eksikliğini bir mesleki değersizleştirme olarak algılamakta ve temsil edilmeme durumunu mesleksel memnuniyet açısından bir sorun olarak görmektedir.

Medya temsilleri yalnızca meslekler arasındaki görünürlük sorunu açısından değil, mesleki rollerin nasıl yapılandırıldığı açısından da belirleyicidir. Apker, Propp ve Zabava Ford'un (2005) iletişim yeterliliği üzerine yaptığı araştırma, sağlık sektöründe ekip içi iletişim becerilerinin profesyonel kimlik gelişiminde kritik rol oynadığını ortaya koymuştur. Bu nedenle dizilerde ekip içi iletişimin çarpıtılmış ya da aşırı basitleştirilmiş biçimde sunulması, izleyicilerin özellikle öğrenci düzeyinde yanlış iletişim kalıplarını model almasına yol açabilir. Sağlık çalışanı adayları dizilerdeki iletişim süreçlerini profesyonel standartlarla karşılaştırırken, dramatik kurgunun gerçek hastane iletişiminden önemli ölçüde farklılaştığını fark eder.

Etik temsillerin dramatik anlatı içinde yeniden üretilmesi sağlık çalışanı adaylarının mesleki etik farkındalığını güçlendirebilir, ancak bu durum aynı zamanda ciddi riskler de barındırır. Örneğin romantik ilişkilerin klinik ortama taşınması, hasta mahremiyetinin ihlali ya da hekimlerin etik sınırları zorlayan davranışlarının normalleştirilmesi izleyicilerde yanlış bir profesyonellik şeması oluşturabilir. Weaver ve arkadaşları (2014) tıbbi dizilerdeki etik ihlallerin çoğunlukla dramatik gerilimi artırmak amacıyla kullanıldığını belirtir. Bu bağlamda etik temsillerin tıbbi dizilerde sistematik biçimde esnetilmesi, öğrencilerde eleştirel bir mesafe oluşmasına zemin hazırlarken aynı zamanda mesleki değerlerin medyatik temsil aracılığıyla zayıflatılmasına da neden olabilir.

Türkiye bağlamında gerçekleştirilen çalışmalar da tıbbi dizilerde etik ve profesyonellik temsillerinin sorunlu bir biçimde sunulduğunu ortaya koyar. İnceoğlu ve Çomak'ın (2019) medyada sağlık temsillerine ilişkin değerlendirmesi Türk dizilerinde dramatik yapıların profesyonel davranış normlarını gölgelediğini göstermektedir. Şentürk (2018) ise sağlık iletişimde etik değerlerin medya temsilleri aracılığıyla çoğu zaman bulanıklaştığını, izleyicinin profesyonel etik ile dramatik etik arasında ayırım yapmakta zorlanabileceğini vurgulamaktadır. Bu çerçevede sağlık çalışanı adayları tıbbi dizilerde sunulan temsilleri değerlendirirken yalnızca bilgi düzeyinde değil, aynı zamanda etik, profesyonel ve duygusal boyutlarıyla da çok katmanlı bir okuma yapar. Alımlama sürecinin bu yoğunluğu öğrencilerin mesleki kimlik gelişimini kültürel bir bağlama taşır. Çünkü dizilerde sunulan her sahne, mesleki normların, etik ilkelerin ve profesyonel rollerin öğrencilerin zihninde yeniden tartışıldığı bir referans noktası hâline gelir. Bu nedenle sağlık temsillerinin çözümlenmesi yalnızca medya okuryazarlığının değil, mesleki okuryazarlığın da ayrılmaz bir parçasıdır.

Sağlık iletişimi alanının kültürel boyutu, özellikle sağlık temsillerinin yalnızca bilgi aktarımı değil, aynı zamanda bir iktidar düzenlemesi olduğunu ortaya koyar. Foucault, hastaneyi tıbbi bilginin ve iktidarın mekânsallaştığı disiplinler bir alan olarak tanımlar (Foucault, 2019). Bu perspektiften hareketle, hastanelerin medya temsilleri de yalnızca teknik süreçleri anlatan görüntüler olarak değil, sağlık kurumlarının nasıl algılanması gerektiğini düzenleyen ideolojik çerçeveler olarak değerlendirilmelidir. Bu çerçevede diziler, sağlık profesyonelliğini belirli davranış biçimleri ve duygusal roller üzerinden yeniden kurgular ve izleyicinin sağlık kurumlarına dair hafızasında güçlü izler bırakır.

Temsilin kültürel olarak üretildiği varsayımından hareketle, televizyon dizilerindeki hastane sahneleri yalnızca kurmaca unsurlar değil, sağlık kurumlarına ve profesyonellere ilişkin anlamların dolaşıma sokulduğu birer referans çerçevesi olarak düşünülebilir (Hall, 2017). İzleyiciler hastane deneyimini her zaman doğrudan yaşamadığından, bu mekâna ilişkin zihinsel şemalar çoğu zaman medyanın sunduğu tekrar eden imgeler ve anlatı kalıpları üzerinden biçimlenir; medya böylece gündelik hayatta erişimi sınırlı olan kurumsal alanlara sembolik bir erişim sağlar (Thompson, 2008). Bu anlamlandırma süreci, izleyicinin toplumsal ve mesleki konumuyla birlikte işler. Bourdieu'nun habitus kavramının işaret ettiği üzere, bireyin eğitim süreci ve deneyim birikimi algı ve değerlendirme pratiklerini yönlendiren kalıcı eğilimler üretir (Bourdieu, 2015). Sağlık çalışanı adaylarının mesleki habitusu da klinik deneyim, etik normlar ve profesyonel değerler aracılığıyla şekillendiğinden, tıbbi dizilerdeki temsil repertuarı sıradan bir eğlence içeriği olarak değil, mesleki ölçütler doğrultusunda değerlendirilen bir anlam alanı hâline gelebilir. Bu bağlamda medya temsilleri, mesleki habitusla karşılaşarak ya mevcut profesyonel çerçeveyi pekiştiren ya da onunla gerilim üreten kültürel girdiler olarak işlev görebilir; nitekim

sağlık ekiplerinde iletişim yeterliliğine ilişkin bulgular, öğrencilerin medyatik örüntüleri profesyonel standartlarla karşılaştırma eğiliminde olduklarını göstermektedir (Apker vd., 2005). Bu dinamik içinde popüler diziler yalnızca kültürel tüketim ürünleri olmaktan çıkar ve sağlık çalışanı adayları için sembolik bir öğrenme alanına dönüşür. Bandura'nın sosyal bilişsel kuramı gözleme dayalı öğrenmenin önemini vurgular ve bireylerin başkalarının davranışlarını gözlemleyerek tutum geliştirdiğini belirtir (Bandura, 2001). Bu nedenle tıbbi dizilerde sunulan davranış biçimleri, etik ikilemler, otorite ilişkileri ve ekip içi iletişim biçimleri öğrenciler için bir model oluşturabilir. Ancak dramatik yapı bu modelleri çoğu zaman çarpıtır. Weaver, Wilson ve Langendyk'in (2014) çalışması, tıp öğrencilerinin dizilerdeki profesyonellik ihlallerini fark ederek eleştirel bir tutum geliştirdiğini ortaya koymuştur. Bu nedenle alımlama süreci sağlık iletişiminin pedagojik boyutunun önemli bir parçasıdır. Sağlık okuryazarlığı da bu pedagojik çerçevenin merkezinde yer alır. Nutbeam'in (2008) sağlık okuryazarlığı modeli, bireyin sağlık bilgisine nasıl ulaştığını, bu bilgiyi nasıl yorumladığını ve sağlıkla ilgili kararları hangi bilgi temeliyle aldığını analiz eder. Eğlence medyasının sağlık okuryazarlığını etkilediğini gösteren Basch ve arkadaşlarının (2019) bulguları, sağlık çalışanı adaylarının dizileri yalnızca duygusal bir içerik olarak tüketmediğini, aynı zamanda dizilerdeki bilgiyi değerlendirdiğini gösterir. Bu değerlendirme süreci, öğrencilerin doğru bilgi ile dramatize edilmiş bilgi arasındaki farkı ayırt etmelerini gerektirir. Bu nedenle sağlık temsillerinin niteliği sağlık okuryazarlığının gelişiminde belirleyici bir role sahiptir.

Sağlık temsillerinin kültürel iktidar ilişkileriyle nasıl kesiştiğini anlamak için Foucault'nun söylem analizine yeniden bakmak gerekir. Foucault tıbbi söylemin, hastayı tanımlayan, normu belirleyen ve sapmayı tespit eden bir iktidar mekanizması olduğunu belirtir (Foucault, 2019). Dizilerde bu söylem dramatik bir kurgu aracılığıyla yeniden üretilir. Doktor figürü genellikle bilgi ve otoritenin merkezi olarak sunulur. Hemşireler çoğu zaman duygusal emek rolüyle görünür. Tıbbi sekreterlik gibi görünmez emek alanları ise medyatik söylem içinde neredeyse hiç yer almaz. Henderson ve Petersen'in (2014) sağlık hizmetlerinin ticarileşmesi üzerine yaptığı çalışma, görünürlük ve görünmezlik arasındaki bu mesleki ayrışmanın kültürel bir düzenleme biçimi olduğunu ortaya koyar. Tıbbi sekreterlik mesleğinin dizilerde neredeyse hiç temsil edilmemesi bu bağlamda sembolik bir dışlanma örneğidir. Bu görünmezlik yalnızca temsile ilişkin bir eksiklik değil, aynı zamanda sağlık sisteminin işleyişine dair toplumsal hafızayı etkileyen bir mekanizmadır. Allen'in (2014) görünmez emek kategorisini açıkladığı çalışma, sağlık sisteminin büyük ölçüde görünür olmayan mesleklerin emeğiyle ayakta kaldığını vurgular. Tıbbi sekreterlik bu görünmez alanın en belirgin örneklerinden biridir. Dizilerde görünmeme mesleğin toplumdaki statüsünü zayıflatır ve sağlık çalışanı adaylarının mesleki özsaygısını etkileyebilir. Arslan'ın (2020) Türk dizilerindeki sağlık temsilleri üzerine yaptığı araştırma da tıbbi sekreterlik gibi mesleklerin sistematik olarak yok sayıldığını göstermektedir. Bu temsillerin kültürel etkileri öğrencilerin profesyonel kimlik gelişimi açısından kritik öneme sahiptir. İnceoğlu ve Çomak'ın (2019) Türk medyasında sağlık temsillerini incelediği çalışma, sağlık çalışanı kimliklerinin popüler kültür aracılığıyla yeniden üretildiğini ve öğrencilerin bu temsilleri değerlendirirken kültürel bir okuma yaptığını ortaya koyar. Özellikle etik ihlaller, hiyerarşik ilişkilerin çarpıtılması, profesyonellik normlarının belirsizleştirilmesi ve görünmez emek alanlarının dışlanması öğrencilerde eleştirel bir alımlama pratiği oluşturur. Bu süreç, onların mesleki etik farkındalıklarını güçlendirir.

Tüm bu kuramsal tartışmalar birlikte değerlendirildiğinde sağlık iletişimi alanının yalnızca tıbbi bilginin dolaşımı değil, aynı zamanda kültürel temsil, söylem, iktidar, duygulanım ve profesyonel kimlik gibi çok katmanlı yapıları içerdiği görülür. Televizyon dizileri bu çok katmanlı yapının kültürel üretim noktalarıdır. Sağlık çalışanı adaylarının dizilerde sunulan temsilleri eleştirel bir gözle değerlendirmesi, onların mesleki kimliklerinin kültürel temellerini güçlendiren önemli bir farkındalık sürecidir. Bu nedenle sağlık temsillerinin analizi, sağlık iletişiminin hem kültürel hem pedagojik boyutunun merkezinde yer alır.

2. Materyal ve Yöntem

Bu araştırma, Bahar dizisinde yer alan hastane temsillerinin sağlık çalışanı aday öğrenciler tarafından nasıl alımlandığını inceleyen nitel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Çalışmada iki birincil veri kaynağı birlikte kullanılmıştır: (i) Bahar dizisinin hastane ortamını içeren seçilmiş kesitleri ve (ii) Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programı öğrencileriyle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler. Nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde, izleyicinin medya metinlerini kendi deneyimsel ve sosyokültürel birikimi doğrultusunda nasıl anlamlandırdığını görünür kılmayı amaçlayan alımlama yaklaşımı ile veride tekrar eden anlam örüntülerini sistematik biçimde çözümlenmeye olanak tanıyan tematik analiz birlikte kullanılmıştır.

Araştırmanın dizi materyali, Bahar dizisinin birinci sezonundan seçilen 12., 13., 15., 18. ve 21. bölümlerde yer alan hastane ortamı kesitlerinden oluşturulmuştur. Bu bölümler, hastane mekânının anlatı içinde belirginleştiği ve sağlık hizmeti sunumuna ilişkin etkileşimlerin yoğunlaştığı sahneleri barındırmaları nedeniyle amaçlı olarak seçilmiştir. Katılımcılara görüşme öncesinde toplam 12 kesit izletilmiş, izletilen görüntülerin toplam süresi yaklaşık 40 dakika olarak planlanmıştır. Analiz birimi "hastane ortamının bulunduğu kesit" olarak belirlenmiş; kesitler profesyonel rollerin görünürleşmesi, ekip içi iletişim ve hiyerarşik ilişkiler, etik karar alma anları, tıbbi prosedürlerin sunumu ile hastane atmosferinin gerçeklikle ilişkisi ölçütlerinden en az birini içerecek şekilde seçilmiştir. Bu tercih, katılımcı değerlendirmelerinin ortak bir görsel-metinsel uyarana dayanmasını ve görüşmeler arasında karşılaştırılabilirlik sağlanmasını hedeflemiştir. Dizi, sağlık iletişimi açısından anlam üreten bir kültürel metin olarak değerlendirilmiş; tıbbi dizilerde hekim temsillerinin izleyici algısına etkisini tartışan bulgular (Chory, Vela ve Avtgis, 2016) ile dramatik temsilin hastane işleyişine ilişkin beklentileri biçimlendirebileceğini gösteren değerlendirmeler (Quick, 2009) araştırmanın analitik arka planını desteklemiştir.

Dizi materyaline ek olarak araştırmanın birincil veri setini, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programında öğrenim gören öğrencilerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler oluşturmuştur. Harran Üniversitesi Siverek Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik programında öğrenim gören toplam 11 katılımcı ile yapılan görüşmeler ses kaydı aracılığıyla kaydedilmiş ve daha sonra araştırmacı tarafından yazıya aktarılmıştır. Transkripsiyonlar veri analizi için temel metinleri oluşturmuş, ses kayıtlarının yazıya aktarımı araştırmanın güvenilirliğini artırmak amacıyla araştırmacı tarafından iki kez kontrol edilmiştir. Örneklem seçimi amaçlı örnekleme yöntemiyle yapılmış; bu yaklaşım, belirli bir bağlam hakkında derinlikli bilgi sağlayabilecek bireylerin bilinçli olarak seçilmesini esas almıştır (Patton, 2015). Katılımcıların tamamı Bahar dizisini en az bir kez izlediğini belirtmiş ve hastane temsillerine ilişkin değerlendirme yapabilecek nitel veriyi sağlamıştır. Görüşme süreleri 20 ile 40 dakika arasında değişmiştir.

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu; dizi sahnelerinin gerçeklikle ilişkisi, mesleki rollerin görünürlüğü, etik temsiller, profesyonellik, hasta iletişimi, dramatik kurgunun mesleki algılar üzerindeki etkisi, tıbbi sekreterliğin konumlanması ve hastane atmosferinin inşası gibi başlıkları içerecek şekilde yapılandırılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme yaklaşımı, araştırmacıya hem önceden belirlenmiş sorularla sistematik veri toplama imkânı tanımış hem de katılımcıların deneyimlerini kendi ifadeleriyle ayrıntılandırmalarına olanak sağlamıştır (Kvale, 2007).

Veriler, Braun ve Clarke'ın (2006) geliştirdiği tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Tematik analiz, nitel verilerde tekrar eden anlam örüntülerini belirlemeyi ve bu örüntüleri birbiriyle ilişkili temalar halinde düzenlemeyi amaçlayan sistematik bir yaklaşım sunmaktadır. Analiz süreci Braun ve Clarke'ın önerdiği altı aşama izlenerek yürütülmüştür: (1) verilerin okunması ve aşinalık kazanılması, (2) başlangıç kodlarının oluşturulması, (3) kodların temalar altında gruplanması, (4) temaların gözden geçirilmesi, (5) temaların tanımlanması ve adlandırılması, (6) bulguların raporlanması. Kodlama sürecinde katılımcı ifadeleri, alımlama yaklaşımının okuma konumlarıyla ilişkili eğilimler bakımından da değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların söylemleri, temsilin baskın anlamını benimseyen, kısmi biçimde yeniden yorumlayan ya da eleştirel karşı

konum üreten okuma pratikleri açısından ayrı ayrı ele alınmıştır. Ayrıca sağlık ekiplerinde iletişim yeterliliklerinin kültürel olarak nasıl öğrenildiğine ilişkin bulguların (Apker, Propp ve Zabava Ford, 2005) öğrencilerin dizilerdeki iletişim biçimlerini değerlendirme pratiklerini anlamada açıklayıcı bir arka plan sunduğu kabul edilmiştir.

Nitel araştırmalarda güvenilirliği artırmak amacıyla çoklu veri kaynağından yararlanmak önemlidir. Bu araştırmada hem dizi kesitleri hem de öğrenci görüşmeleri karşılaştırmalı biçimde analiz edilerek veri çeşitliliği sağlanmıştır. Tematik analiz sürecinde kodların tutarlılığı ve temaların bütünlüğü, veriye tekrar dönüşlerle kontrol edilmiş; temaların temsil gücü ve iç tutarlılığı analiz boyunca gözden geçirilmiştir (Braun ve Clarke, 2006).

3. Bulgular

Bu araştırmada elde edilen bulgular, Bahar dizisinin hastane temsillerinin sağlık çalışanı aday öğrenciler tarafından nasıl yorumlandığını ortaya koymaktadır. Katılımcı söylemleri tematik analiz sonucunda dört ana tema altında toplanmıştır. Bu temalar dizideki hastane gerçekliği, etik ve profesyonellik temsilleri, mesleki görünürlük ve tıbbi sekreterliğin konumlanması ile dizinin profesyonel kimlik algısı üzerindeki etkisini içermektedir. Bulgular her temanın alt bileşenleriyle birlikte aşağıda sunulmuştur.

Alt Tema	Katılımcı Sayısı	Frekans (%)
Hastane ortamının gerçek dışı/abartılı olması	10	%100
Özel hayatın tıbbi süreçlerin önüne geçmesi	9	%90
Etik sınır ihlalleri	8	%80
Doktor-hasta ilişkisinde aşırı samimiyet	9	%90
Doktor merkezlilik	10	%100
Tıbbi sekreterliğin görünmezliği	10	%100
Meslekler arası görev dağılımı	8	%80
Duygusal bağ/empati kurma	7	%70
Mesleki ilham/rol model beklentisi	6	%60

Tablo 1. Görüşmelerin Temalara Göre Dağılımı

3.1. Dizideki hastane gerçekliği: Abartı, hız ve duygusallık

Katılımcıların büyük çoğunluğu, dizideki hastane atmosferinin gerçek hastane ortamıyla örtüşmediğini belirtmiştir. Bu durum özellikle iki alt temada belirginleşmiştir.

3.1.1. Aşırı dramatisasyon ve hızlandırılmış süreçler

Öğrenciler, dizide tanı ve tedavi süreçlerinin olduğundan daha hızlı ilerlediğini vurgulamıştır. Katılımcılara göre hastane işleyişi dizideki gibi anlık tepkiler, kısa sürede çözülen vakalar ve yüksek tempolu duygusal sahnelerle açıklanamaz. Bu bulgu Quick'in tıbbi dizilerde hızlandırılmış klinik süreçlere ilişkin bulgularıyla uyumludur.

Katılımcıların ifadesine göre:

“Her şey çok hızlı oluyor.”

“Doktorların birkaç dakikada çözüm bulması gerçekçi değil.” Bu söylemler öğrencilerin dizinin dramatik gereksinimlerini fark ettiğini ve bu temsilleri gerçeklikten uzak gördüğünü göstermektedir.

3.1.2. Hastanenin duygusal çatışma alanı olarak sunulması

Görüşmelerde öne çıkan bir diğer nokta, dizide hastanenin yalnızca tıbbi bir mekân değil, aynı zamanda karakterlerin duygusal çatışmalarının sahnesi olarak sunulmasıdır. Katılımcılar, bu durumun hastanenin kurumsal yapısını gölgelediğini ve mesleki rollerin duygusallık içinde eridiği bir atmosfer yarattığını belirtmiştir.

Bu bağlamda öğrenciler:

“Hastane değil sanki aile içi dramı izliyoruz.”

Duygusal sorunlar tıbbi işlerin önüne geçiyor.” şeklindeki ifadelerle duygusal temsilin fazlalığını vurgulamıştır.

3.2. Etik ve profesyonellik temsilleri

Etik temsiller katılımcılar tarafından en çok sorgulanan unsurlar arasında yer almıştır. Bulgular öğrencilerin dizideki etik sınır ihlallerini dikkatle analiz ettiğini göstermektedir.

3.2.1. Profesyonel sınırların belirsizliği

Öğrenciler, dizide doktor ve hemşire rollerinin sık sık kişisel ilişkilerle iç içe geçtiğini, bunun mesleki sınırları bulanıklaştırdığını ifade etmiştir. Özellikle hasta yakınları ile kurulan yoğun duygusal temas ve meslektaşlar arasındaki romantik ilişkiler katılımcılar tarafından profesyonellik açısından sorunlu bulunmuştur.

Öne çıkan ifadeler:

“Profesyonel görünmüyorlar.”

“Hastayla mesafeyi koruma diye bir şey yok.” Bu gözlemler Weaver ve Wilson’ın tıbbi dizilerde profesyonellik ihlallerinin yaygın olduğunu gösteren bulgularıyla örtüşmektedir.

3.2.2. Etik karar alma süreçlerinin dramatik amaçla çarpıtılması

Katılımcıların bir kısmı dizide tıbbi kararların çoğu zaman tek bir kişinin inisiyatifine bırakıldığını, ekip kararlarının ise çoğu zaman göz ardı edildiğini belirtmiştir. Bu durum özellikle sağlık çalışanı adaylarının ekip temelli çalışma modeline ilişkin bilgilerle çeliştiği için dikkat çekmiştir. Bazı katılımcılar:

“Bu kadar yetki bir kişide toplanamaz.”

“Gerçekte ekip kararı olmadan böyle risk alınmaz.” şeklinde görüş bildirmiştir.

3.3. Mesleki görünülük: Doktor merkezilik ve yok sayılan roller

Dizide meslekler arası görünülük dengesizliği öğrenciler tarafından açık biçimde fark edilmiştir.

3.3.1. Doktor merkezli anlatı

Katılımcılar dizinin tıbbi süreçleri yalnızca doktorların perspektifinden sunduğunu ve diğer mesleklerin bu yapının gölgesinde kaldığını ifade etmiştir. Bu durum hemşirelik, sağlık memurluğu

ve özellikle tıbbi sekreterlik mesleği açısından ciddi bir görünürlük sorunu yaratmaktadır. Öğrencilerin görüşlerinden örnekler:

“Her şeyi doktor yapıyor gibi gösteriliyor.”

“Sanki hastane sadece doktorlardan ibaret.” Bu bulgular Arslan’ın Türk dizilerindeki doktor merkezli anlatılar üzerine yaptığı çalışmayla uyum göstermektedir.

3.3.2. Tıbbi sekreterliğin tamamen yokluğu

Katılımcıların tamamı, dizide tıbbi sekreterlik mesleğinin görünmediğini vurgulamıştır. Bu görünmezlik öğrencilerde mesleki değersizleşme hissi yarattığını belirtmiştir. Çünkü öğrenciler hastanelerde tıbbi sekreterlerin hasta kabul, dosyalama, randevu, yönlendirme ve idari süreçlerde kritik bir rol oynadığını bilmektedir. Dizide bu rolün yok sayılması, katılımcılar tarafından sembolik bir dışlanma olarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerden alınan temsili ifadeler:

“Bizim meslek hiç yok.”

“Sanki hastane kendi kendine işliyor, oysa sekreter olmazsa hiçbir şey yürümez.”

Bu bulgu Henderson ve Petersen’in görünmez emek analizleriyle tam uyumludur.

3.4. Profesyonel kimlik algısı: Eleştirel alımlama ve mesleki özdeşleşme

Katılımcılar diziyi yalnızca dramatik bir içerik olarak değil, mesleki kimliklerine etki eden bir temsil alanı olarak değerlendirmiştir.

3.4.1. Eleştirel mesafe geliştirme

Öğrenciler diziyi izlerken dramatik yapıyı fark ettiklerini, temsilleri sorguladıklarını ve profesyonel bilgileriyle karşılaştırdıklarını ifade etmiştir. Bu durum onların diziyi egemen pozisyondan alımlamadığını, çoğu zaman müzakereci ya da muhalif bir pozisyon aldığını göstermektedir. Bazı katılımcı ifadeleri:

“Biz okuduğumuz için hataları anlıyoruz.”

“Dizi eğlenceli ama gerçek değil, bunu biliyorum.”

Bu bulgular Hall’un izleyici pozisyonlarıyla birebir uyumludur.

3.4.2. Mesleki özdeşleşme ve idealizasyon

Katılımcıların bir kısmı dizideki güçlü kadın temsillerini olumlu bulmuş ve Bahar karakterini kişisel mücadele açısından ilham verici olarak değerlendirmiştir. Bununla birlikte katılımcılar, mesleki rol modelleri açısından diziyi yeterli bulmamıştır. Çünkü dizi karakterleri profesyonellik açısından ideal bir örnek oluşturmamaktadır. Örnek katılımcı görüşü:

“Bahar güçlü bir karakter ama mesleki açıdan örnek alınacak biri değil.” Bu durum dizinin duygusal özdeşleşme sağlasa da mesleki özdeşleşme açısından sınırlı kaldığını göstermektedir.

Alımlama Türü	Katılımcı Sayısı	Yüzde (%)
Egemen (Olumlayıcı)	3	%30
Müzakereci (Kısmen Olumlu)	3	%30
Muhalif (Eleştirel/Red)	4	%40

Tablo 2. Öğrencilerin Alımlama Biçimleri Tablosu

Ayrıca katılımcıların diziye yönelik konumlanmalarının homojen olmadığı, aksine çeşitlenen bir dağılım gösterdiği görülmektedir. On katılımcının üçü (%30) egemen okuma konumunda yer alarak dizide sunulan anlamları büyük ölçüde olumlayıcı biçimde yeniden üretmiş, anlatıyı gerçekçi ve duygusal olarak etkileyici bulduklarını ifade etmiştir. Üç katılımcı (%30) müzakereci alımlama sergilemiş, dizideki dramatik kurguyu ve duygusal yoğunluğu kabul etmekle birlikte özellikle hastane işleyişi, meslekler arası iş bölümü ve profesyonel iletişim gibi noktalarda kendi bilgileri ve deneyim beklentileri doğrultusunda eleştirel mesafelerini korumuştur. Dört katılımcı (%40) ise muhalif okuma konumunda yer almış, diziyi genel olarak “gerçeklikten kopuk”, “aşırı dramatize” ve “mesleki açıdan yanıltıcı” bulduklarını vurgulamıştır. Bu dağılım, sağlık çalışanı adaylarının televizyon dizilerindeki hastane temsillerini pasif biçimde tüketmekten ziyade, kendi mesleki bilgi ve etik referansları üzerinden yeniden değerlendirdiklerini ve özellikle eleştirel ile müzakereci okuma biçimlerinin baskın olduğunu göstermektedir.

4. Tartışma

Bu araştırmanın bulguları, televizyon dizilerinde sunulan hastane temsillerinin sağlık çalışanı aday öğrenciler üzerindeki etkisini anlamak açısından önemli bir çerçeve sunmaktadır. Öğrencilerin diziyi değerlendirme biçimleri, medya içeriklerinin mesleki bilgi, etik farkındalık ve profesyonel habitus tarafından nasıl yeniden yorumlandığını göstererek alımlama kuramının temel varsayımlarını doğrulamaktadır. Hall’un izleyicinin mesajı pasif biçimde almadığına, anlamı kendi toplumsal konumu doğrultusunda yeniden kurduğuna ilişkin yaklaşımı bu çalışmada açık biçimde karşılık bulmuştur (Hall, 2017). Öğrencilerin dizide yer alan temsil biçimlerine mesleki bilgi ve deneyimleri ışığında eleştirel bir mesafe geliştirmeleri, izleyici konumlarının özellikle müzakereci ve muhalif yönelimde yoğunlaştığını göstermiştir.

Araştırmanın en dikkat çekici yönlerinden biri, popüler tıbbi dizilerin sağlık profesyonelliği ve etik davranış normları üzerindeki potansiyel etkisine ilişkin farkındalığın öğrencilerde oldukça yüksek olmasıdır. Uluslararası literatürde tıbbi dizilerde profesyonellik ihlallerinin sıkça görüldüğü ve bu durumun izleyicinin mesleki davranışlara ilişkin algısını etkileyebildiği belirtilmiştir (Weaver, Wilson ve Langendyk, 2014; Czarny ve diğerleri, 2008). Bu çalışma, sağlık çalışanı adaylarının söz konusu temsilleri otomatik olarak içselleştirmede, aksine gerçek klinik pratiklerle tutarsız sahneleri eleştirel bir süzgeçten geçirdiğini göstermesi bakımından literatüre özgün bir katkı sunmaktadır. Bu bulgu özellikle sağlık iletişimi bağlamında eleştirel medya okuryazarlığının mesleki eğitimdeki önemini destekler niteliktedir.

Sağlık temsillerinin yalnızca bilgi üretmekle kalmayıp bir iktidar söylemi oluşturduğunu belirten Foucaultcu yaklaşım, dizilerde meslekler arası hiyerarşinin nasıl kurulduğunu anlamak açısından bu çalışmada karşılık bulmuştur (Foucault, 2019). Araştırmanın verileri tıbbi sekreterlik ve benzeri görünmez emek kategorilerinin popüler kültürde sistematik biçimde temsil edilmediğini göstererek Henderson ve Petersen’in sağlık hizmetlerindeki görünürlük eşitsizliğine ilişkin çalışmalarını desteklemektedir (Henderson ve Petersen, 2014). Bu noktada çalışmanın katkısı, görünmez emeğin yalnızca ekonomik ya da kurumsal bağlamda değil, popüler kültürün söylemsel yapıları aracılığıyla da yeniden üretildiğini ortaya koymasındadır. Bu durum özellikle tıbbi sekreterlik öğrencilerinin mesleki özsaygı ve kimlik algıları açısından önemli bir tartışmayı gündeme getirmektedir.

Araştırmanın diğer bir önemli yönü, dramatik temsillerin öğrencilerin sağlık okuryazarlığıyla ilişkisini ortaya koymasındadır. Eğlence medyasının sağlık bilgisi üzerindeki etkisini gösteren Hether (2014), Quick (2009) ve Basch ve arkadaşlarının (2019) çalışmaları, tıbbi dizilerin izleyici açısından bir tür enformel öğrenme alanı oluşturduğunu göstermektedir. Bu araştırma ise sağlık çalışanı adaylarının dizileri bilgi edinme aracı olarak değil, bilgi doğrulama ve gerçeklik sınama aracı olarak kullandığını göstermesi açısından bu literatürü önemli şekilde zenginleştirmektedir. Öğrencilerin klinik süreçlerin yoğun biçimde dramatize edildiğini fark etmesi ve gerçek hastane işleyişiyle karşılaştırması, sağlık okuryazarlığının mesleki habitus ile birleştiğinde daha eleştirel bir nitelik kazandığını göstermektedir.

Çalışmanın bulguları aynı zamanda Bourdieu'nun habitus kavramıyla da yakından ilişkilidir. Bourdieu habitusun bireyin deneyimleri, eğitimi ve toplumsal konumuyla şekillenen kalıcı eğilimler olduğunu belirtir (Bourdieu, 2015). Bu çalışmada öğrencilerin diziyeye yönelik eleştirel tutumu, mesleki habitusun medya içeriklerinin değerlendirilmesinde etkin bir rol oynadığını göstermektedir. Özellikle etik sınırlar, meslekler arası eşgüdüm, hasta iletişimi ve tıbbi sekreterliğin görünürlüğü gibi konuların öğrenciler tarafından dikkatle takip edilmesi, habitusun profesyonel bir filtre işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır. Bu bulgu, sağlık çalışanı adaylarının popüler kültürü yalnızca eğlence olarak değil, mesleki bir alanın kültürel uzantısı olarak değerlendirdiğini göstermesi bakımından önemlidir.

Türkiye literatürü açısından çalışma, sağlık temsillerinin yerli dizilerdeki sunumu üzerine yapılan araştırmalarla da paralellik göstermektedir. Özdemir ve Ünal'ın (2019) Türk televizyon dizilerinde hastane sahnelerinin çoğunlukla dramatik bir çerçevede sunulduğunu gösteren çalışmaları ve Arslan'ın (2020) meslekler arası eşitlik sorunu konusundaki bulguları, bu araştırmanın sonuçlarıyla uyumludur. Ancak bu çalışma, özellikle tıbbi sekreterliğin temsili konusunda Türkiye yazınına özgün bir katkı sunmaktadır. Çünkü tıbbi sekreterlik alımlama çalışmalarında genellikle görünmez bir kategori olarak kalmakta ve bu mesleğin medya temsiline dair analizler sınırlı kalmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın ortaya koyduğu temsil eksikliği hem sağlık mesleklerinin toplumdaki konumu hem de popüler kültürün mesleki kimlik üzerindeki etkileri açısından yeni bir tartışma alanı açmaktadır.

Sonuç olarak bu araştırma, sağlık temsillerinin yalnızca edilgen biçimde tüketilen kültürel metinler değil, sağlık çalışanı adaylarının mesleki kimliklerini, etik farkındalıklarını ve profesyonel değerlerini şekillendiren önemli bir kültürel kaynak olduğunu göstermektedir. Çalışmanın özgün katkısı, öğrencilerin bu temsilleri profesyonel habitusları açısından değerlendirdiğini ampirik verilerle göstermesidir. Bu bulgular, sağlık iletişimi araştırmalarının popüler kültürün temsillerini yalnızca içerik düzeyinde değil, izleyici deneyimi ve mesleki kimlik oluşumu bağlamında ele alması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra çalışma, görünmez meslek kategorilerinin medya temsillerindeki eksikliğini mesleki kimlik açısından nasıl bir duygu ve algı zemini oluşturduğunu göstererek literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaktadır.

5. Sonuçlar

Bu çalışma, Bahar dizisinde kurulan hastane temsillerinin sağlık çalışanı aday öğrenciler tarafından nasıl anlamlandırıldığını inceleyerek sağlık iletişimi literatürüne izleyici merkezli ve meslek eğitimiyle bağlantılı bir katkı sunmaktadır. Bulgular, popüler tıbbi dizilerin yalnızca eğlence amaçlı metinler olarak değil, sağlık kurumlarına, profesyonel rollere ve etik değerlere ilişkin toplumsal algıyı biçimlendiren kültürel çerçeveler olarak işlediğini göstermektedir. Bu çerçevede hastane, anlatı içinde yalnızca bir mekân değil; mesleki hiyerarşinin, iletişim biçimlerinin ve etik kararlarının görünürleştiği bir temsil alanı olarak okunmaktadır.

Araştırmanın öne çıkan sonuçlarından biri, sağlık çalışanı adaylarının dizi metnini pasif biçimde tüketmediği, aksine mesleki eğitim ve deneyim birikimleriyle ilişkilendirerek eleştirel bir değerlendirme geliştirdiğidir. Katılımcıların söylemlerinde dramatik kurgu ile klinik işleyiş arasındaki mesafenin belirgin biçimde fark edildiği, bu mesafenin kimi durumlarda izleme deneyimini "öğretici bir kaynak" olmaktan çok mesleki beklentileri tartışmaya açan bir uyarıcıya dönüştürdüğü görülmüştür. Özellikle gerçeklik ve otantiklik değerlendirmeleri, etik ilke ve profesyonellik vurguları ile ekip içi iletişim ve hiyerarşi üzerine yorumlar, alımlamanın mesleki konumla birlikte şekillendiğine işaret etmektedir. Bu bulgu, izleyici çalışmalarındaki aktif izleyici yaklaşımıyla uyumlu olmakla birlikte, sağlık meslek eğitimi alanındaki öğrenci konumunu merkeze alarak alımlama tartışmasını daha özgül bir bağlama taşımaktadır.

Çalışmanın güçlü katkılarından biri de mesleki görünürlük ve temsil adaleti boyutunu tıbbi sekreterlik odağında açmasıdır. Katılımcı değerlendirmeleri, tıbbi sekreterliğin temsilde geri planda kalmasının yalnızca "eksik temsil" olarak değil, sağlık sistemi içindeki emeğin değerinin ve mesleki

hiyerarşilerin kültürel düzeyde yeniden üretilmesi olarak da deneyimlendiğini göstermektedir. Bu durum, görünmez emek alanlarının popüler anlatılarda silikleşmesinin mesleki özsaygı, mesleğin toplumsal tanınırlığı ve rol algıları üzerinde etkiler üretebileceğine işaret eder. Böylece çalışma, sağlık temsilcilerini yalnızca hekim ve hemşire figürleri üzerinden değil, sağlık hizmetinin idari ve örgütsel omurgasında yer alan meslekler açısından da tartışmaya açarak yerli literatürde sınırlı kalan bir hattı güçlendirmektedir

Bulguların uygulamaya dönük karşılıkları üç düzeyde değerlendirilebilir. Birinci olarak sağlık meslek eğitimi bağlamında, sağlık meslek yüksekokulu programlarına medya temsilcileri, profesyonellik ve etik arasındaki ilişkiyi tartışmaya açan eleştirel medya okuryazarlığı içerikli kısa modüllerin eklenmesi önerilebilir. Böyle bir içerik, öğrencilerin popüler kültürde dolaşıma giren meslek imgelerini profesyonel ölçütlerle karşılaştırmasını sistematik hale getirebilir ve mesleki kimlik gelişiminde eleştirel farkındalığı destekleyebilir. İkinci olarak medya üretim pratikleri bakımından, senaryo geliştirme süreçlerine sağlık iletişimi uzmanlarının ve farklı meslek gruplarından saha deneyimi olan danışmanların dahil edilmesi, temsilin doğruluğunu ve mesleki çeşitliliğini artırabilir. Üçüncü olarak eleştirel medya okuryazarlığı düzeyinde, hekim merkezli anlatıların sağlık sistemindeki görünmez emek alanlarını gölgeleyebildiği dikkate alınarak, mesleki rollerin daha dengeli dağıtıldığı ve ekip çalışmasının gerçekçi biçimde kurulduğu temsil stratejilerinin geliştirilmesi hem izleyici beklentilerini daha gerçekçi bir zemine çekebilir hem de sağlık emeğine ilişkin toplumsal değer atfını daha adil kılabilir.

Bu çıkarımlar, araştırmanın tek bir kurum ve sınırlı bir örneklem bağlamında yürütülmüş olması nedeniyle genelleme iddiası taşımamaktadır. Bununla birlikte çalışma, sağlık meslek eğitimi ile popüler kültür temsilcileri arasındaki ilişkiyi izleyici deneyimi üzerinden tartışmaya açarak, gelecekte farklı kurumlarda, farklı sağlık meslek gruplarıyla ve farklı yapımlar üzerinden yürütülebilecek karşılaştırmalı araştırmalar için analitik bir zemin sunmaktadır.

6. Teşekkür

Bu çalışma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı (2024/1) kapsamında desteklenen 1919B012471987 numaralı “Televizyon Dizilerinde Yansıtılan Hastane Ortamının Sağlık Çalışanı Adayları Tarafından Alımlanma Biçimlerinin İncelenmesi: Bahar Dizisi Örneği” başlıklı proje çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

TÜBİTAK’ın bilimsel araştırmalara sunduğu değerli katkılar için teşekkür ederiz.

Kaynaklar

- Adalı, E., & İnce, M. (2025). Kadınları uyandıran bir bakış mı? “Bahar” dizisi üzerine alımlama çalışması. *Injocmer*, 5(1), 28–43.
- Akgül, T. E. (2024). Ekranlarda mevsim değişikliği: Bahar dizisine yönelik duygusal etkileşimler üzerine netnografik bir analiz. *TRT Akademi*, 9(22), 810–835. <https://doi.org/10.37679/trta.1520049>
- Allen, D. (2014). *The invisible work of nurses: Hospitals, organization and healthcare*. Routledge.
- Ang, I. (1985). *Dallas’ı izlemek* (N. Yirmibeşoğlu, Çev.). Metis Yayınları. (Orijinal eser 1985)
- Apker, J., Propp, K., & Zabava Ford, W. S. (2005). Communication competence and healthcare teams. *Journal of Applied Communication Research*, 33(2), 93–113. <https://doi.org/10.1080/00909880500044647>
- Bandura, A. (2001). *Sosyal bilişsel kuram* (Y. Şimşek, Çev.). Kaknüs Yayınları.
- Barış, A. B., & Uysal, B. (2024). Benliğin yeniden inşası bağlamında Bahar dizisi. *Global Social Sciences Bulletin*, 1(2).

- Basch, C. H., MacLean, S. A., Romero, R. A., & Solow, M. (2019). Influence of entertainment media on health literacy. *Journal of Community Health, 44*(2), 469–475. <https://doi.org/10.1007/s10900-018-0584-6>
- Bozyer, Ö., & Bostancıoğlu, Z. (2025). Jung'un arketip teorisi bağlamında kahraman ve anti kahraman olarak "Bahar" ve "Rengin": Bahar dizisinde kadın anlatısı. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(1), 413–435. <https://doi.org/10.54282/inijoss.1527498>
- Bourdieu, P. (2015). *Pratik nedenler* (H. U. Tanrıöver, Çev.). Hil Yayınları.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, 3*(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Chory, R. M., Vela, L. E., & Avtgis, T. A. (2016). Media portrayals of physicians, nurses, and healthcare providers. *Health Communication, 31*(12), 1515–1524. <https://doi.org/10.1080/10410236.2015.1076028>
- Czarny, M. J., Faden, R. R., Nolan, M. T., Bodensiek, E., & Sugarman, J. (2008). Medical professionalism in television medical dramas: The viewer's perspective. *Journal of Medical Ethics, 34*(11), 707–710. <https://doi.org/10.1136/jme.2007.023697>
- Çiftçi, S. İ., & Karaaziz, M. (2025). Bahar dizisinin çiftlerde şema terapisi bağlamında incelenmesi. *ASES International Journal of Educational Science, 5*(1), 104–114. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15718778>
- Demir, E., & Kahraman, İ. (2024). Kültürlerarası uyarlama örneği olarak Doctor Cha ve Bahar dizilerinin karşılaştırmalı analizi. *TRT Akademi, 9*(22), 836–863.
- Dursun, Z. (2025). Televizyon ve sosyal medya yöndeşmesi: Bahar ve Kızılıcak Şerbeti televizyon dizilerinin Instagram hesabı kullanımı. *Erciyes İletişim Dergisi, 12*(1), 299–321. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1528258>
- Featherstone, M. (2005). *Postmodernizm ve tüketim kültürü* (M. Küçük, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2019). *Hapishanenin doğuşu* (M. A. Kılıçbay, Çev.). İmge Kitabevi. (Orijinal eser 1975)
- Gecü, G. (2025). Meltem'den Bahar'a toplumsal cinsiyet rollerinin televizyon dizilerine yansması: Değişen bir şey var mı? *Toplum ve Kimlik Dergisi, 2*(2), 258–274. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16638341>
- Göncü, E., & Ercil, Y. (2023). Kültürel çalışmalar çerçevesinde kodlama-kodaçımı (encoding-decoding) modeli üzerinden "7. Koğuştaki Mucize" sinema filminin alımlama analizi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 10*(4), 799–814.
- Hall, S. (2017). *Temsil: Kültürel temsil ve anlamlandırma uygulamaları* (İ. Dünder, Çev.). Pinhan Yayınları.
- Henderson, L., & Petersen, A. (2014). *Tüketilen sağlık: Sağlık hizmetlerinin ticarileşmesi* (A. Karadeniz, Çev.). Siyasal Kitabevi.
- Hether, H. J. (2014). Entertainment-education in media content: Effects on health knowledge. *Health Communication, 29*(6), 524–531. <https://doi.org/10.1080/10410236.2012.762827>
- Inceoğlu, Y., & Çomak, N. (2019). Medyada sağlık temsilleri ve etik boyutları. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 56*, 45–67. <https://doi.org/10.26650/IUICS.2019.0029>
- Kırış, E. (2018). İngiliz kültürel çalışmaları (British Cultural Studies) yazar: Graeme Turner. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD), 4*(7), 177–181. <https://doi.org/10.25306/skad.417149>

- Kvale, S. (2007). *Doing interviews*. Sage.
- Latimer, J. (2000). *The conduct of care: Understanding nursing practice*. Wiley.
- Livingstone, S. (1998). Audience research at the crossroads. *European Journal of Cultural Studies*, 1(2), 193–217. <https://doi.org/10.1177/136754949800100203>
- Lupton, D. (2014). *Kültürel perspektiften tıp: Beden, hastalık ve toplum* (S. Kırıl, Çev.). Metis Yayınları.
- Morley, D. (2013). *Televizyon, izleyici ve kültürel çalışmalar* (Çev.). (Eğer çeviri baskıysa yayınevi eklenmeli.)
- Niederdeppe, J., Shapiro, M. A., & Porticella, N. (2011). Health information seeking, media exposure, and health literacy. *Communication Research*, 38(6), 731–757. <https://doi.org/10.1177/0093650>
- Nutbeam, D. (2008). Health literacy and public health. *Public Health*, 120(12), 1133–1138. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2008.05.015>
- Özdemir, S., & Ünal, F. (2019). Türk televizyon dizilerinde sağlık temsilleri üzerine bir inceleme. *Selçuk İletişim*, 12(3), 87–105. <https://doi.org/10.18094/josc.521396>
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research and evaluation methods* (4th ed.). Sage.
- Pfau, M., & Mullen, L. J. (1995). The influence of television viewing on public perceptions of physicians. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 39(4), 441–458. <https://doi.org/10.1080/08838159509364320>
- Quick, B. L. (2009). The effects of viewing *Grey's Anatomy* on perceptions of doctors and hospitals. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 53(3), 407–424. <https://doi.org/10.1080/08838150903102640>
- Şentürk, Ü. (2018). Sağlık iletişimde etik yaklaşımlar. *Selçuk İletişim*, 11(4), 260–276. <https://doi.org/10.18094/josc.396789>
- Thompson, J. B. (2008). *Medya ve modernlik* (S. Güzelsarı, Çev.). Kırmızı Yayınları.
- Turan Eroğlu, D. (2025). Aile yapısında kırılan rollere dizilerin etkisi: “Bahar” dizisinde sembolik etkileşim. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(Aile Yılı Özel Sayısı), 123–146. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1742310>
- Weaver, R., Wilson, I., & Langendyk, V. (2014). Medical professionalism in popular television medical dramas. *Medical Teacher*, 36(4), 365–372. <https://doi.org/10.3109/0142159X.2013.857359>
- Yakar, S., & Karaaziz, M. (2025). An analysis of the TV series *Bahar* in the context of Gottman couple therapy. *European Archives of Social Sciences*, 2(3). <https://doi.org/10.35365/eass.25.3.08>
- Yatçı, A. (2025). Dizi sponsorluğunun marka imajının oluşumundaki rolü: *Bahar* dizisi örneği. *Medialog TR*, 4(2), 101–120. <https://doi.org/10.70559/medialogtr.1770629>
- Yılmaz, E., & Bingöl, N. (2025). Glokalizasyonun televizyon dizilerine yansması ve kültürel çeviri: “Bahar ve Doctor Cha”. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 672–691. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.1595931>
- TUIK. (2024). Retrieved September 12, 2024, from <https://www.tuik.gov.tr/>